

Mehoffer

malarstwo/painting

BOSZ
art

Józef Mehoffer

1933

Mehoffer

malarstwo/painting

BOSZ
art

Józef Mehoffer (1869–1946) był aktywny w polskim życiu artystycznym ponad pół wieku, jednak do rodzimego panteonu wszedł głównie jako wybitny artysta Młodej Polski. W okresie tym stworzył bowiem dzieła najbardziej oryginalne, współdecydujące o artystycznym obliczu epoki.

Urodził się 19 marca 1869 roku w Ropczycach jako syn tamtejszego starosty, c.k. radcy sądowego Wilhelma von Mehoffera, potomka przybyłej do Galicji rodziny austriackiej. Dorastał i kształcił się w Krakowie. Od 1887 roku uczył się w Szkole Sztuk Pięknych pod kierunkiem Jana Matejki. Pobierał także nauki w akademii wiedeńskiej. Równolegle odbył studia prawnicze. W latach 1891–1896 przebywał głównie w Paryżu, gdzie studiował m.in. w École Nationale des Beaux-Arts. Od roku 1900 znajdował się w gronie pedagogów krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych.

Główną domeną Józefa Mehoffera było malarstwo sztalugowe oraz dekoracyjne (witraże i polichromie). Uprawiał także rysunek, grafikę warsztatową oraz użytkową, stworzył wystrój kilku wnętrz wraz z wyposażeniem. W jego *oeuvre* znalazły się ponadto scenografie teatralne, a nawet ogrody. Obrazy Mehoffera to głównie portrety, motywy ogrodowe, wnętrza, pejzaże i przedstawienia religijne. Jego najsłynniejszym dziełem jest niewątpliwie *Dziwny ogród* (1903) – portret szykownej żony i synka artysty w rozświetlonym wiejskim sadzie, z motywem ogromnej, wyłożonej ważki. Obraz ten ze względu na swą tajemniczą,

Józef Mehoffer (1869–1946) was active in the Polish art world for over half a century, but he joined his country's pantheon chiefly for his work as a prominent artist of the Młoda Polska period. This was when he made his most original works, which made a crucial contribution to the overall image of the arts of that age.

He was born on 19 March 1869 at Ropczyce, as the son of Wilhelm von Mehoffer, the local starost (administrative official) and legal adviser. The family came from Austria and had settled in Galicia (the Austrian zone of partitioned Poland). Józef grew up and went to school in Kraków. In 1887 he enrolled in the Kraków School of Fine Art, where he was a student of Jan Matejko. Later he studied at the Vienna Academy, and also read Law. He spent most of 1891–1896 in Paris, studying at the École Nationale des Beaux-Arts. In 1900 he joined the staff of the Kraków Academy of Fine Arts.

Mehoffer's chief domains were easel painting and the decorative arts (stained glass and polychromy). He also did drawings, printmaking and applied graphics. He designed several interiors with their furnishings, theatre stage sets, and even gardens. He painted portraits, garden motifs, interiors, landscapes, and religious subjects. His most famous painting by far is *The Strange Garden* (1903), with his elegant wife and son in a sunlit country orchard and the motif of a huge golden dragon-fly. The mysterious, somewhat fairy-tale atmosphere

niewco baśniową aurę sytuuje się w nurcie europejskiego symbolizmu tamtych lat.

Zainteresowanie się Mehoffera sztuką dekoracyjną ma początek w jego udziale w latach 1890–1891 w restauracji kościoła Mariackiego w Krakowie, w ramach której pracował przy realizacji polichromii Matejki oraz projektował swoje pierwsze przeszklenia. Z kolei wyjazd do Francji umożliwił mu poznanie urody i maestrii tamtejszych dawnych witraży. W Paryżu zetknął się ponadto z dekoracyjnymi tendencjami nowej sztuki. W 1895 roku Mehoffer zwyciężył w międzynarodowym konkursie na projekt witraża *Apostołowie* we Fryburgu w Szwajcarii. Zapoczątkował tym samym swoje największe dzieło: potężny zespół witraży z lat 1895–1936 w tamtejszej katedrze, uznany za jedno ze szczytowych osiągnięć modernizmu w skali światowej.

Sam artysta przykładał jednak większą wagę do zadań krajowych. Jego prace zdobią m.in. katedrę na Wawelu czy też salę posiedzeń dawnej Izby Handlowej i Przemysłowej w Krakowie – dekoracja i wyposażenie (1906–1907). Witraże Józefa Mehoffera, zawsze bogate w warstwie treściowej, pod względem malarskim odznaczają się klarowną kompozycją całości, szczodrze wypełnioną bogactwem barw i form, a także wyszukany doborem ozdobnych detali i ornamentów oraz celnie ujętymi postaciami. Znaczenie artystyczne ma także ekspresja rysunku ich ołowianych spoin. Podobne walory, przy całej odmienności medium, mają Mehofferowskie polichromie, jak na przykład malowidła

of this picture puts it in the sphere of the European Symbolism of those times.

Mehoffer's interest in the decorative arts started with his part in the 1890–1891 restoration project of St. Mary's Church in Kraków, in which he painted some of the polychromies designed by Matejko and made his first stained-glass windows. His stay in France gave him the chance to observe the beauty and finesse of the French medieval stained glass. In Paris he also discovered the latest trends in the decorative arts. In 1895 *The Apostles*, Mehoffer's stained-glass design, won an international competition for a new window in Fribourg Cathedral (Switzerland). This award launched his biggest project, a gigantic set of stained-glass windows for that Cathedral (1895–1936), regarded as one of finest examples of Modernism worldwide.

But he considered his work in Poland more important. He designed the interior decoration and furnishings of the hall in the Kraków Chamber of Commerce and Industry (1906–1907). You can also see his work in Wawel Cathedral. All of his stained glass has a rich subject-matter and a distinctive, pictorial composition full of colours and shapes, a meticulous selection of decorative detail and a fastidious arrangement of the figures. He treated the lead lines making up the framework of his stained-glass designs as an important component contributing to the artistic quality of the entire composition. Similar features may be observed in his polychromies – despite the different medium – such

w Skarbcu Katedralnym na Wawelu o romantycznej narodowo-religijnej treści (1901).

Józef Mehoffer tworzył do końca życia. Pomimo ciężkich wojennych przeżyć już w 1945 roku wystawił w Pałacu Sztuki swoje prace z owych ostatnich lat. W dawnym domu malarza przy ul. Krupniczej 26 w Krakowie istnieje upamiętniające go muzeum – Dom Józefa Mehoffera, Oddział Muzeum Narodowego w Krakowie.

Anna Zeńczak

as the murals in the Treasury of Wawel Cathedral (1901).

Mehoffer was active to the end of his life. Despite the ordeals endured during the Second World War, when it was over in 1945 he exhibited the work done in those last years in Kraków's Palace of the Arts. Mehoffer's house, Number 26 on the Krupnicza, now accommodates a museum dedicated to him, organised as a separate department of the National Museum in Kraków.

Anna Zeńczak

Anna Zeńczak – historyk sztuki, w latach 2000–2013 kustosz w Domu Józefa Mehoffera, Oddziale Muzeum Narodowego w Krakowie. Autorka wielu wykładów i opracowań, a także wystaw poświęconych temu artyście, wśród których szczególnie znacząca była zrealizowana we współpracy ze stroną francuską wystawa w Musée d'Orsay w Paryżu pt. *Józef Mehoffer (1869–1946). Un peintre symboliste polonais* (2004).

Anna Zeńczak – art historian, curator of Józef Mehoffer House (a department of the National Museum in Kraków), 2000–2013. Lecturer and author of numerous books and articles, and designer of several exhibitions on Mehoffer. A particularly noteworthy exhibition she arranged was *Józef Mehoffer (1869–1946). Un peintre symboliste polonais*, organised jointly with the Musée d'Orsay, Paris, and held in that museum in 2004.

Portret Juliusza Kossaka
przed 1899
olej na dykcie
23,5 × 15,5 cm

Portrait of Juliusz Kossak
before 1899
oils on hardboard
23.5 × 15.5 cm

Planty
 1898
 olej na płótnie
 44,5 × 34,5 cm

Planty
 1898
 oils on canvas
 44.5 × 34.5 cm

Dziwny ogród
1903
olej na płótnie
222,5 × 208,5 cm

The Strange Garden
1903
oils on canvas
222.5 × 208.5 cm

*Portret żony,
tzw. florencki*
1900
olej na tekturze
74 × 50 cm

*The Florentine Portrait
of the Artist's Wife*
1900
oils on cardboard
74 × 50 cm

Na letnim mieszkaniu

1904
olej na płótnie
150 × 80 cm

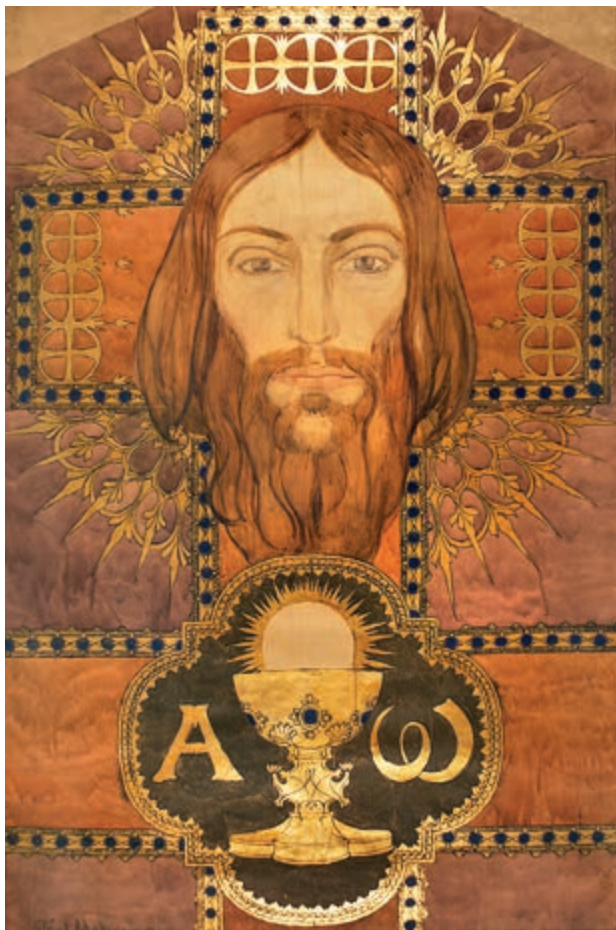
In the Summer House

1904
oils on canvas
150 × 80 cm

Rynek krakowski
1903
olej na desce
55,5 × 69 cm

The Market Square of Kraków
1903
oils on board
55.5 × 69 cm

Głowa Chrystusa, karton
do polichromii skarbcza
katedry na Wawelu
1901
akwarela, pozłota
na kartonie
345 × 199 cm

Head of Jesus, cartoon
for Wawel Cathedral
Treasury polychromy
1901
watercolours and
gold leaf on cardboard
345 × 199 cm

Anioły z gwiazdami, karton
do polichromii skarbcza
katedry na Wawelu
1901
akwarela na papierze
203 × 119 cm

The Angels and Stars,
cartoon for Wawel Cathedral
Treasury polychromy
1901
watercolours on paper
203 × 119 cm

Józef Mehoffer (1869–1946) – jeden z najwybitniejszych artystów okresu Młodej Polski, malarz, rysownik, grafik, projektant witraży, scenografii teatralnych, plakatów, mebli... Kształcił się w krakowskiej Szkole Sztuk Pięknych pod okiem Jana Matejki, a także w Wiedniu i na artystycznych uczelniach Paryża. Jego obrazy to głównie portrety, motywy ogrodowe i pejzaże, rzadziej tematy religijne. Najsłynniejszym z nich jest *Dziwny ogród* (1903) intrygujący tajemniczą, baśniową aurą, co sytuuje go w kręgu europejskiego symbolizmu tamtych czasów.

Józef Mehoffer (1869–1946) – one of the principal artists of the Młoda Polska period, a painter who also made drawings and graphics, and designed stained glass, theatre scenography, posters and furniture. He received his art education at the Kraków School of Fine Arts, where Jan Matejko was his master, and later in Vienna and the art schools of Paris. The pictures he painted were mostly portraits, gardens and landscapes, and occasionally on religious subjects. His most famous painting is *The Strange Garden* (1903), intriguing for its mysterious, fairy-tale atmosphere, which puts it in the sphere of the European Symbolism of those times.